

- * Myšlenkový směr, který zdůrazňuje univerzální lidství, solidaritu všech lidí, a staví se tak proti různým rasovým, jazykovým, národním nebo náboženským.
- * Historické období na přechodu středověku a novověku - humanismus a renesance (15. a 16. století).

* 12. Humanismus

- * Navazuje na J.J. Rouseaua (1712 - 1778)
- * Vychází z uznané hodnoty každého lidského života, jako hodnoty nejvyšší, zdůrazňuje univerzální lidství, solidaritu všech lidí. Těžkou ránu zasadily humanistickým nadějím obě světové války, které prakticky diskreditovaly optimistické představy o pokroku lidstva.
- * Široký základ humanismu v podobě lidských práv, svobody, demokracie a snahy o lepší sociální postavení chudých nebo znevýhodněných zůstává myšlenkovým základem současných společností a jejich snah o omezování násilí po celém světě.

* **Moderní humanismus**

Východiska - humanistická psychologie:

A. H. MASLOW (1908 - 1970)

- hierarchie lidských potřeb

C. R. ROGERS (1902 - 1987)

- bezpodmínečné přijetí dítěte takové, jaké je
- rozvoj osobnosti dítěte na základě vnitřní motivace

*** Humanisticky orientované
vzdělávání**

*Národní zpráva o stavu předškolní výchovy,
vzdělání a péče o děti předškolního
věku (2000)*

*„...prakticky vůbec žádné zohlednění
k individuálním potřebám dětí.
Nakonec ani větší důraz, jež kladou
učitelky a ředitelky spíše na názory a
potřeby zřizovatele než na návrhy
rodičů, nevyznívá příliš ve prospěch
skutečně individuálnímu přístupu
k dětem“.*

*** Humanisticky orientované
vzdělávání**

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice - Bílá kniha (2001)

- * Zajistit každému dítěti předškolního věku zákonný nárok na předškolní vzdělávání a na reálnou možnost je naplnit.
- * Vypracovat rámcový program pro předškolní vzdělávání a v něm formulovat rámcové cíle, obsah a předpokládané výsledky vzdělávání (kompetence dítěte). Zároveň stanovit podmínky, za nichž může být předškolní vzdělávání uskutečňováno. Zabezpečit aplikaci rámcového programu podle konkrétních podmínek škol a dětí - školní kurikula.
- * Vzhledem k potřebě zvládat širší spektrum odborných, speciálně pedagogických i sociálních znalostí a dovedností pedagogů v předškolním vzdělávání zajistit jejich vysokoškolské vzdělávání na úrovni bakalářského studia na pedagogických fakultách univerzit, nebo na vyšších odborných školách s akreditací pro bakalářské studium. Toto opatření chápat i jako snahu o zvýšení jejich sociálního a profesního statutu.

* **Humanisticky orientované vzdělávání**

Školský zákon (2004)

Jako zásadní se jeví formulace obecných cílů vzdělávání, mezi nez patří např.:

- * zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce
- * vzájemná úcta, respekt, názorová snášlivost, solidarita a důstojnost všech účastníků vzdělávání
- * zdokonaňování procesu vzdělávání na základě výsledků dosažených ve vědě, výzkumu a vývoji a co neširšího uplatňování účinných moderních pedagogických přístupů a metod
- * pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost

- * Pomoc emocionálnímu a sociálnímu rozvoji (pozitivní sebepojetí, samostatnost, sebevýjádření, řešení běžných sociálních situací a rozvoj mezilidských vztahů)
- * Podpora vztahu k poznávání a učení a poskytnutí podmínek k samostatnému učení a poznávání okolního světa
- * Příprava v oblasti řečových a intelektových dovedností souvisejících s primárním vzděláváním
- * Pěstování a rozvoj individuálního vyjádření a tvořivých schopností v oblasti emocionální, etické a estetické

* Cíle předškolního vzdělávání

Osobnostně orientovaný model (Opravilová)

- * model si klade za cíl překonat důsledky předcházející etapy, která nerespektovala přirozené potřeby dítěte a přehlížela některé vývojové zákonitosti v zájmu skupiny a tím tlumila svobodný, individualizovaný rozvoj osobnosti
- * základem je rozvoj individuálních zájmů a předpokladů dítěte prostřednictvím spontánních zkušeností, ale i záměrného učení. Důraz klade na vymezení pravidel a hranic, které dítěti pomáhají orientovat se v tomto světě

ZÁSADY OOM:

- * Vztah k dítěti
- * Vztah k rodině
- * Vztah MŠ k počátečnímu vzdělávání
- * Hra a učení
- * Alternativnost
- * Samostatnost, spontánnost a tvořivost
- * Individualizace

- jedná se o výchovu a vzdělávání, které je zaměřeno na dítě, jeho potřeby, zájmy a schopnosti
- úkolem školy je umožnit každému dítěti rozvinout maximálně svůj potenciál a to v takových podmínkách, které respektují jeho individualitu

*** Individualizace**

- Cíle nevycházejí z obsahu vzdělávání a nejsou formulovány předmětově (jako tomu bylo v rámci výchovných složek - např. cíle výtvarné výchovy), ale **vycházejí od dítěte** - jsou zaměřeny k jeho osobnosti (rozvoji a učení dítěte....), a **jsou integrované** (zahrnují celou osobnost dítěte)
- **nerozlišujeme jednotlivé izolované disciplíny** (dříve označované jako „složky“ výchovy)

***Východiska individualizace**

➤ **vzdělávání se realizuje nejen v řízených činnostech, ale průběžně, ve veškerém vzdělávání, ve všech situacích, k nimž v mateřské škole dochází**

➤ **dítě se učí především na základě své interakce s okolím a svou vlastní činností (spontánní)**

➤ **metoda prožitkového učení je založena na přímých zážitcích dítěte a vychází z jeho samostatné činnosti, individuální volby, z jeho zvědavosti a potřeby objevovat.**

*** Nové strategie a metody**

VYŽADUJE, ABY PEDAGOG
ROZLIŠOVAL NÁROKY NA
DĚTI A BRAL V ÚVAHU
JEJICH RŮZNÉ
PŘEDPOKLADY

***INDIVIDUALIZACE**

HAVLÍNOVÁ, M., VENCÁLKOVÁ, E. a kol. *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole (aktualizovaný program)*. Praha : Portál, 2006. ISBN 80-7376-061-5

HELUS, Z. *Dítě v osobnostním pojetí*. Praha : Portál, 2009.

KREJČOVÁ, V., KARGEROVÁ, J. SYSLOVÁ, Z. *Individualizace předškolního vzdělávání*. Praha: Portál, 2015.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha). Praha : MŠMT, 2001. ISBN 80-211-0372-8

Národní zpráva o stavu předškolní výchovy, vzdělání a péče o děti předškolního věku v České republice. Praha : MŠMT, 2000. ISBN 80-7168-746-4

OPRAVILOVÁ, E., GEBHARTOVÁ, V. *Rok v mateřské škole: učebnice pro pedagogické obory*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-847-3

PELIKÁN, J. *Výchova jako teoretický problém*. Ostrava: Amosium servis, 1995. ISBN 80-85498-27-8

Rámcový program pro předškolní vzdělávání. MŠMT, 2016.

ŠULCOVÁ, E. *Význam předškolního věku pro zdravotní vývoj dítěte*. Československá psychologie, 1989, ročník XXXIII, č.2, s. 193 - 204.

LITERATURA